

Izhaaja
dvakrat na mesec
ter stane za vse
leto 1 K 60 vin.,
za pol leta 1 K.

Narednina in inserati
blagovolijo naj se
poslati upravnistvu
„Rodoljuba“ v Lju-
bljani, vsi spisi in
dopisi pa uredni-
stvu „Rodoljuba“.

RODOLJUB

Za oznanila
plačuje se od štiri-
stopne petit-vrste
16 vin. če se enkrat
tiska; 24 vin. če
se 2krat, in 30 vin.
če se 3krat ali več-
krat tiska.

Pisma izvolijo naj
se frankirati.
Rokopisi se ne
vračajo.

10. številka.

V Ljubljani, dne 21. maja 1903.

XIII. leto.

Iz državnega zbora.

Seja poslanske zbornice v torek, dne 19. maja t. l. je bila silno burna. Na vrsto je prišel nujni predlog posl. Biankinija glede dogodkov na Hrvatskem. Ta predlog obsega naslednje točke: 1. Vlada naj takoj poskrbi, da se odstranijo detektivi, ki jih je poslal ban v Ljubljano. 2. Vlada naj pojasni nagibe, iz katerih se je zaradi zagrebških dogodkov začela v Ljubljani sodna predpreiskava proti ljubljanskim tiskarnam. 3. Vlada naj stori, kar treba, da se poleže med Slovenci in Hrvati nastalo razburjenje zaradi dogodkov na Hrvatskem. Ta predlog je utemeljeval Biankini v celo uro trajajočem govoru, v katerem je ožigosal razmere na Hrvatskem in silno ostro prijel bana grofa Khuena. Ko je očital banu živinske instinkte, ga je podpredsednik Kaiser poklical k redu, proti čemur so slovanski poslanci burno ugovarjali. Ministrski predsednik Körber je — nepopisno razburjen tako, da ni govoril nego samo kričal — dejal, da stvar sploh ne spada v cislitvanski parlament, češ, da se ni nič zgodilo. Državno pravdnistvo v Zagrebu je pač naznanilo drž. pravdnistvu v Ljubljani, da so znani oklici tiskani v Ljubljani ali do sodnega postopanja ni prišlo. Iz Zagreba je res došel neki detektiv v Ljubljano, ali opravil ni ničesar. Končno je ministrski predsednik osebno napadel Biankinija. Govorili so potem Dyk, Žitnik, Ferri, Choc in Vuković in zopet Biankini. Govor ministrskega predsednika je zlasti Hrvate silno razburil, tako da je celo mirni dr. Ivčević dejal: To je že od sile, kar si dovoljuje ministrski predsednik. Proti Vsenemcem bi si kaj takega nikdar ne dovolil. Körberju je odgovarjal Biankini, ki je ministrskemu predsedniku očital nesramnost (Frechheit) ter pozivljaj zbornico, naj pokaže, da obsoja nasilstva in brutalnosti, ki se gode na Hrvatskem. Podpredsednik Kaiser je radi teh izrazov zopet poklical Biankinija na red. Nastal je velikanski hrup. Slovanski poslanci so klicali: „Zakaj ga pozivljate k redu?“ — „Ali hočete, da Vas ven vržemo?“ — „Birič hrvaškega bana!“ Zbornica je potem prestopila na glasovanje. Prva točka Biankinijevega predloga ni dobila dvetretjinske večine nego le 101 proti 81 glasom. Poljaki so glasovali proti nujnosti, radi česar so morali slišati marsikako grenko. Pri glasovanju o drugi točki je podpredsednik Kaiser razglasil, da tudi ta točka ni dobila dvetretjinske večine. Kaiser

je najbrže namenoma razglasil neresnico. To postopanje je provzročilo kolosalen vihar. Z vseh strani so letele na Kaiserja psovke, „ven ga vržimo“ — „Ali hočete, da Vam celo bajto razbijemo“. — „Nesramni slepar“ i. t. d. se je klicalo nanj. Prezident Vetter je prišel gledat k vratom, kaj da je, a ko je videl vihar, je hitro izginil. Končno se je moral Kaiser udati in privoliti, da se štejejo glasovi. Sedaj se je izkazalo, da je bil prej razglasil neresnico, kajti druga točka Biankinijevega predloga je dobila dvetretjinsko večino, sprejeta je bila s 142 proti 71 glasom. Tretja točka ni dobila dvetretjinske večine. O drugi točki je zbornica takoj potem tudi meritorno razpravljala in jo sprejela. Med glasovanjem sta trčila Vsenemec Stein in dr. Šusteršič skupaj. Stein je Šusteršiča nahrulil, rekoč: „Kaj pa hoče ta šuft tukaj?“ Dr. Šusteršič ni nič odgovoril.

Dogodki na Balkanu.

Sultan je sprejel ta teden dvakrat v avdijenci bivšega velikega vezirja Said pašo, ki je nasvetoval sultanu, naj napove Bolgarski vojno, ker je le na ta način mogoče rešiti macedonsko vprašanje, sicer bo turško vojaštvo z vednim mobiliziranjem in vstavljanjem preveč utrujeno. Splošno se grozi od turške strani, da se mora Bolgarom v Macedoniji dati isto lekcijo, kakršno so dobili lani Armenci. Turška mobilizira z veliko naglico prvi voj v Carigradu. Celotno rekruti so se pred časom poklicali pod orožje. Bolgarska stoji na razpotju: ali vplivati na velesile, da napravijo konec trpinčenju in pobijanju Bolgarov v Macedoniji, ali pa napovedati vojno. Bolgari se namreč sistematično uničujejo. V Bitolji je bilo dne 6. m. splošno klanje Bolgarov. V Seresu so vsi bolgarski duhovni, učitelji, učenci in trgovci v zaporih; celo kmetje, ki pridejo na trg v mesto, se zapirajo. Vas Banica je požgana in prebivalstvo do zadnjega moža pobito. V okolici Džumaja so vsi kmetje zaprti. V vasi Gorni Brod je bataljon Arnavtov, ki počenja strašne grozovitosti. Splošno se more reči, da so vse bolgarske šole po Macedoniji zaprte in učitelji v ječah. Cela dežela je prepredena z ovaduh, ki so po večini Grki in Židje. In ako tak ovaduh le namigne na Bolgara, že ga zapro.

Kje je velika Nemčija?

Pod tem naslovom je izišla ravno kar v Berlinu brošura, ki odkriva cilje vsenemške agitacije. To niso morda sanje posameznika, temuč v brošuri se priznava, da so za doseg vsenemških ciljev na delu obsežne organizacije z velikimi denarnimi sredstvi.

Avtor dokazuje, da vsenemške agitacije ne izvirajo iz idealnih političnih aspiracij, temuč jih narekuje praktična potreba. Na Nemškem je nadprodukcija prebivalstva. Vsako leto se rodi do 800.000 duš, za katere ni doma prostora. V srednjem veku se je nemška nadprodukcija širila od zapada na izhod, kar so posebno pospeševali nemški viteški redi predvsem takozvani »križarji«. Za njihovih časov se je nemštvo razprostrlo na severu do Novgoroda, na jugu do Karpatov. In ako bi ne bili v poznejši dobi se začeli Nemci izseljevati v Ameriko, Afriko, Avstralijo itd., temuč bi bili sledili Nemcem od narave in zgodovine že predpisani smeri, ne bilo bi danes češkega, poljskega in madjarskega vprašanja, t. j. ti narodi, bi bili ali izginili, ali pa bili v taki manjšini, da bi jim nemška večina ne pustila, se niti ganiti. Še je čas, pravi brošura, da se zajezi zapadno slovansko gibanje; v ta namen morajo Nemci trgati Rusom pokrajine ob Vzhodnem in Črnem morju, notranjost Rusije nima za Nemce vrednosti. Zato pa je v rodovitnih in neobljudenih ravninah južne Rusije še prostora za milijone nemških kmetovalcev, industrijcev in trgovcev.

Pri tem je vsenemškim ciljem najbolj na poti francosko-ruska zveza. Avstrija ne more niti v najhujšem slučaju priti v poštev kot nasprotnica Nemčiji; kajti v Avstriji je vsenemško gibanje že doseglo tako velike obsege, da bi imela vlada dovolj s solidarnimi Nemci opraviti.

O avstrijskem vprašanju govori brošura tako, kakor da ga bi bili edino le Nemci poklicani rešiti. »Ako ostaneta Rusija in Francija mirni, nas ne bo nihče motil, rešiti to vprašanje popolnoma v našem smislu. V ta namen je že sedaj potrebno, da poseže Nemčija diplomatično vmes. Ako se čutimo poklicane, da varujemo svoje rojake v Venezueli, Kini itd., ne smemo tudi pustiti, da 10 milijonov avstrijskih Nemcev zatirajo manjvredni narodi. Notranji prepiri v Nemčiji se ne bodo prej polegali, dokler se ne bo nemški narod združil v Vsenemčiji s svojimi cilji«. Brošura zaključuje: »Pripravljeni biti je vse!« je rekel veliki vojskovodja Moltke. V Avstriji pač ne poznajo tega izreka!

Dopisi.

Iz Selc. Občni zbor kmetijske podružnice v Selcih za selsko dolino. Predavanje gospoda ravnatelja Pirca. Dne 26. aprila vršil se je občni zbor zgoraj imenovane kmetijske podružnice. Ustanovila se je ista leta 1900 v aprilu. Pristopilo je k podružnici 50 članov. Kako potrebna je bila ta podružnica, nam priča nastopni podatek,

kateri tudi kaže, da se je delalo pri društvu v korist udov. Občne zборе je imelo do sedaj tri. Na vseh se je razpravljalo živahno o marsikakih potrebah pri kmetijstvu. Predavanja so bila tri, katera je imel gosp. ravnatelj Pirc. Podružnica je kupila dva čistilna stroja, naročala semena, gnojila in krmila za živino. Takoj prvo leto je očistil podružnični stroj 900 mernikov žita. Naslednja leta pa še več. Napravila se je podružnična drevesnica, v kateri se vzgojujejo drevesca za ude. Tekom triletnega obstanka je izdala podružnica za razna semena, gnojila, stroje in za drevesnico

leta 1900	2035 K 48 h
„ 1901 do 4./1. 1902	4500 „ 62 „
„ 1902 do 24./4. 1903	4984 „ 15 „

Skupaj 11230 K 25 h.

Denarnega prometa je 22.460 kron 50 hel.

Številke pričajo, kako je podružnica delala.

Tudi je posredovala podružnica med izdelovalci zeljarskih sodov in med trgovci z zeljem. Za vse svoje uspešno delovanje se ima podružnica pa zahvaliti marljivemu odboru, posebno njega predsedniku g. Hajnriharju in odbornikom gg. Tavčarju in Šliberju. Ker nimajo za svoje neutrudno delovanje družega plačila, zato jim bodi prelepa zahvala vseh udov. Letošnjega občnega zbora se je vdeležilo do dve tretjini udov, katerih šteje podružnica 98. Pri volitvi so bili izvoljeni vsi dosedanji in en novi odbornik. Ravnotako je bil z vsklikom zopet voljen za predsednika gosp. Hajnrihar. Občni zbor je sklenil, nakupiti nekaj travniških bran, stroj za slano rezati in povečati drevesnico. Mnogo sta pripomogla h dobremu delovanju podružnice slav. deželni odbor kranjski in slavna kranjska hranilnica, katera sta podarila znatno denarno podporo. Hvala jima za to!

Pred občnim zborom tega dne predaval je gospod ravnatelj Pirc. To je že njegovo tretje predavanje v naši podružnici. To pot je predavanje o prašičereji podal poslušalcem. Zbralo se jih je nad 120. V temeljitem in razumljivem govoru je našteval napake pri prašičereji in dajal nauke, kako naj se jih umno izreja, krmi in pita. Tudi trgovino s prašiči, kakor o živini sploh je gospod govornik razložil. Za ta lepi njegov govor so mu poslušalci izrekli glasno pohvalo. Bodi tedaj gospodu ravnatelju Pircu zato izrečena iskrena zahvala in priporočilo, da nas kmalu zopet pride poučevati o katerikoli stroki.

Domače in razne novice.

— **Nova „Slovenčeva“ infamija.** Ni ga dneva, da bi »Slovenec« ne spravi kake infamije na dan. Dne 7. majnika se je v št. 103. lotil posl. Plantana, in sicer zaradi belokranjske želez;

nice. Posl. Plantan se neumorno trudi za to železnico, »Slovenec« pa skuša njegovo prizadevanje podkopati. V to svrhu je nagomilil celo vrsto lažij. Tako je v dotičnem članku trdil, da je posl. Plantan v Črnomlju in v Metliki pripovedoval, da je dosti upanja, da bi se zgradila belokranjska železnica, to pa le s pogojem, da bi se napravila nova trasa mesto dosedanjega projekta, in dalje, da je posl. Plantan rekel, da hoče tako železniški minister, ki ni za dosedanje načrte. — Ta »Slovenec« trditev je laž. — Nadalje je »Slovenec« posl. Plantanu podtikal, da je rekel: minister bi bil za črto od Straže na Pungmantel, kjer bi se ločila nad Semičem ena proga na Metliko, druga pa na Črnomelj. Tudi ta »Slovenec« trditev je laž. Končno je »Slovenec« pisal, da je posl. Plantan predlagal, naj belokranjske občine dajo po inženjerju, ki je posl. Plantana spremljal, izdelati nov projekt, ki bi stal kakih 7—8000 gid. Tudi ta »Slovenec« trditev je laž. Resnica pa je to le: Posl. Plantan je poročal, da ga je železniški minister svoj čas v zbornici osebno obvestil, da je že dovolil revizijo Gorjanijevega projekta, da mu je pa posl. Plantan odkritosrčno razložil, da črnomaljski in metliški okraj ne odobravata Gorjanijevega projekta niti glede proge niti glede ozkotirnosti. Tudi je posl. Plantan ministru povedal, da je od Belokranjcev dobil pismo naročilo, preprečiti revizijo tega nesprejemljivega projekta. Minister je rekel, če je tako, potem je pač najbolje, da se revizija ne izvrši. Posl. Plantan je to sporočil tudi Gorjaniju in je Gorjani v smislu Plantanovega dopisa prošnjo za revizijo vložnega projekta pri ministrstvu umaknil. Resnica je dalje, da je železniški minister posl. Plantanu pri opetovanih razgovorih, ki jih je imel radi belokranjske železnice z njim, izjavil, da mora konzorcij, če ni z Gorjanijevem projektom zadovoljen, nov projekt predložiti. Posl. Plantan je ministru stališče Belokranjcev glede bodoče železnice označil in naglašal, da zahtevajo edino le normalno tirno železnico kot podaljšanje dolenske železnice. V Metliki in Črnomlju pa posl. Plantan ni stavil nobenega predloga radi novega trasovanja, temveč prepustil interesantom, da vzamejo njegovo poročilo na vednost in se odločijo, kakor hočejo glede nadaljnjih korakov. Kar se pa tiče nove proge, je posl. Plantan na podlagi pismeno mu od odborov v Metliki in Črnomlju naznanjenih želja in na podlagi strokovnega mnenja prisotnega inženerja progo v treh varijantah približno popisal, ne da bi se bil za jedno ali drugo izrekel. Resnica je končno tudi to, da se je železniški minister večkrat ne samo proti poslancu Plantanu, temveč tudi v železniškem odseku belokranjski železnici principiuelno naklonjenim izrekel, kar je tudi poročevalec g. posl. Povšlani v zbornici hvaležno naglašal. Iz tega popravka je torej do jasnega razvidno, da je »Slovenec« zlobno

o shodu poslanca Plantana v Črnomlju in Metliki lagal in podtikal trditve posl. Plantanu, katerih ni nikdar storil. Vrli Belokranjci pa iz tega »Slovenčevega« poročila lahko sklepajo, koliko podpore smejo od klerikalne stranke v tem perečem vprašanju pričakovati; kajti iz same zavisti in jeze, da so se napredni poslanci prvi za belokranjsko železnico zavzeli, počeli so klerikalci to delo podirati in celo po ministrstvu spletkariti. Tako »delajo« torej klerikalni kranjski poslanci v prid Belokranji! Umevno je pa samo ob sebi, da lajanje klerikalcev ne bode oviralo posl. Plantana, po svojih skromnih močeh in po svojem prepričanju tudi v bodoče v vso eneržijo zastopa koristi svojih volilcev. Odgovor daje pa le svojim volilcem in nikakor klerikalcem, kojim ne priznava nobene pristojnosti.

— **„Slovanska zveza“ contra „Slovenec“.** Zdaj je celo »Slovanska zveza«, tisti klub, v katerem sede vsi slovenski klerikalci, užgala »Slovenec« na čelo pečat lažnika, in sam odgovorni urednik »Slovenca« dr. Žitnik je moral temu pritruditi! Stvar je ta-le: Dne 3 aprila, nekaj dni potem, ko se je bil dr. Šusteršič odpovedal načelnstvu »Slov. zveze« in je klub volitev načelnika odložil, je priobčil »Slovenec« naslednjo brzojavko z Dunaja: »V današnji seji »Slovanske zveze« se je sklenilo, odločitev o prepornem vprašanju odložiti do nalašč sklicane seje po Veliki noči. Večina klubova je za stališče, katero zastopa dr. Šusteršič. Ko je v današnji seji dr. Šusteršič grajal netaktni nastop dr. Ploja, se v klubu ni nihče oglasil, da bi zagovarjal dr. Plojevo postopanje.« — O tej brzojavki se je razpravljalo v »Slov. zvezi« dne 1. maja in je klub to »Slovenčev« poročilo ožigosal kot laž. »Narodni List«, glasilo posl. Biankinija, poroča o tej seji tako-le: »V klubu Hrvatov in Slovencev je včeraj (1. maja) dr. Ploj protestiral proti brzojavki, tiskani v »Slovenec« dne 3. p. m., ki se bavi s sejo tega kluba dne 2. p. m. in ki navaja dogodke, kateri se niso nikdar zgodili ter so izmišljeni. Med drugim pravi ta brzojavka, da je dr. Šusteršič obsodil netaktno postopanje dr. Ploja in da ni v klubu nihče vstal na obrambo dr. Ploja. Predsednik kluba dr. Ivčević je ob splošnem pritrditvi konstatiral, da so te (»Slovenčeve«) vesti popolnoma izmišljene ter je izrekel svoje obžalovanje in svoje ogorčenje. Urednik »Slovenca« in član kluba dr. Žitnik je izjavil, da on ni poslal »Slovenec« te brzojavke, niti je koga v to naprosil. Dr. Ploj je s svoje strani povdarjal, da ni on nikdar mislil, da je dr. Žitnik v stanu širiti take lažnjive vesti. S tem se je ta žalostna afeta končala na popolno zadovoljstvo dr. Ploja, ki v resnici zasluži spoštovanje vsakogar. Nadejamo se, da zavladajo sedaj v klubu boljši in

rednejši odnošaji. Zaušnica, ki jo je dobil »Slovenec« od »Slov. zveze« je tako krepka in izdatna, da ni treba gorenjemu poročilu ničesar dostaviti.

— **Nemškutarjenje v škofiji.** Pod naslovom »Stolna cerkev« v sobotnem »Narodu« piše nekdo, da je pravi škandal, da pusti naš »narodni« škof, da so pri šmarnicah v tej cerkvi nemške propovedi in nemške litanije. V dotični notici se nadalje vpraša, če hoče s tem ljubljanski škof pokazati prvenstvo nemščine na Kranjskem, ali samo, da je nemščina bolj nobel kakor slovenščina. Na to odgovarjamo, da je ljubljanski škof vnet zagovornik prvenstva nemščine na Kranjskem, ker bi se sicer njegovi uradniki ne predrznili na slovenske vloge c. kr. uradov odgovarjati v nemškem jeziku! Ako je kdo v dvomu, naj se obrne na prečastitega g. dr. I. Kulavica, »domprosta« v Ljubljani, kateri bo natančno vedel povedati, kakšni nazorji vladajo glede slovenščine v ljubljanski škofiji. Ta gospod ali ne razume slovenski, ali je nemčur, ali pa mu je slovenski jezik »pregmejn«, da bi odgovarjal na slovenske vloge v slovenskem jeziku. Žalostno bi bilo za slovenski narod, ako bi zaupal takim narodnjakom.

— **Dogodki v škofiji tržaško-koperski.** Iz Grožnjana pišejo »Naši Slogi«: »Že je minulo 6 mesecev, odkar smo izročili presv. škofu prošnjo, da nam povrne naše pravice v cerkvi z ozirom na naš jezik, in on nam je že tedaj obljubljal svojo pomoč. Ali na žalost svojo vidimo, da tudi škofje ne držijo nič več do svoje besede! Rečeno nam je bilo sicer od strani škofijskega ordinarijata, da je dobil naš župnik naloge in dekrete — ali on mara za to kakor za lanski sneg. On gre dalje svojim potom, ne oziraje se na naše prošnje, ne na škofove dekrete. Tukajšnji liberalci se hvalijo, da je župnik dobil nalog, ali on da ne stori tega, tudi če se škof na glavo postavi. Od koga da so Italijani izvedeli to, tega ni težko uganiti. V velikem tednu sta A. S. in M. C. kolovratila po naših selih, nabiraje podpise in križe. A govorila sta kmetom, da nabirata podpise za prošnjo, naj bi župnik Vaselli še nadalje ostal v Grožnjanu, v resnici pa je bila to prošnja, da se hrvatska propoved popolnoma odpravi iz naše cerkve. Našli so nekaj neumnih in neukih kmetov, ki so podkrižali to prošnjo, ki je menda odpotovala v Trst. To je prosta goljufija, radi katere naj bi sleparja izročili sodišču! Škofijski ordinarijat sam bi moral uvesti preiskavo. P. S. Pozneje smo doznali, da je rekel g. župnik, da se niti krščanski nauk za otroke v cerkvi ne bo več poučeval v našem jeziku in da bi on raje odstopil, nego da bi propovedoval v našem jeziku. Da-li je to res — o tem naj poizvedujejo gospodje na ordinarijatu.« »Za Ricmanji Rodik!« Pod tem naslovom nam pišejo, da je nedavno umrl v Rodiku c. kr. gozdar. Naš dopisnik naglašja, da g. župnik v Rodiku ni hotel pokopati pokojnika, ali ne pripoveduje nič o vzrokih temu! Pač pa naglašja, da je pokojnega gozdarja pokopal župan rodiški. Ker nimamo nikah

drugih obvestil o tem slučaju, se moramo tudi vzdržati vsake sodbe.

— **Tretji krst v Vipavi.** Piše se nam iz Vipave: Dne 15. t. m. je imel g. Hrovatin že zopet srečo, da je bil vabljen od ključarskega mojstra Matije Godina v Vipavi, da drži njegovega novorojenega fantiča pri sv. krstu. Ker je bil g. Hrovatin st. do sedaj stalen boter pri tej družini, kakor tudi pri dveh rodbinah v prejšnjih slučajih, v katerih je bil odklonjen, in bi si štel v smrtni greh, ako bi se branil tega Bogu dopadljivega opravila, odzval se je temu častnemu vabilu ter šel z veseljem v cerkev z dotičnim otrokom. Na to pride v zakristijo potuhnjeno kaplanče, ki nobenega človeka v obraz ne pogleda in se preobleče, da izvrši svojo dolžnost. Ko se obrne in zagleda neljubega botra, ga popade sv. jeza, vrže svojo duhovno obleko zopet preč od sebe in mu reče: »Jaz se ne pustim za norca imeti, in prepuščam to častno opravilo dekanu.« — Kako si je neki tolmačil te besede? Odšel je ves bled iz cerkve. Botri z otrokom so potrpežljivo čakali, kdaj pride gosp. general, ki odloči, ali naj se otrok krsti, ali naj se prepusti usodi, oziroma otroku, da si, ko odrase, sam izbere vero in botre, ker se tukaj starišem to pravico odreka. Ker še nismo doživeli, da bi se komu odreklo zakrament sv. krsta, kjer naši nunčki dobijo nekaj pod zob, bil je boter pripravljen kot veren kristjan ponuditi gosp. dekanu nekaj kronc — da bi krstil bolj gotovo Godinega otroka. A glej čudo — nič tega ni bilo treba, gosp. dekan je krstil otroka brez ugovora, četudi je bil g. Hrovatin za botra. Sedaj vidimo, da je g. dekan mož na mestu, ker je spoznal, da g. kaplan ni ravnal prav, ko je otrokom krščanskih starišev odrekal sv. krst. Grešiti je človeško, a spokoriti se nebeško, zato tudi vipavski liberalci globoko obžalujemo, da smo g. dekana tako slabo sodili. Odpustite nam, mi nismo nikdar mislili, da se bode ta mož v svojem življenju kdaj spreobrnil.

— **Slovenci za Hrvate.** Protestni shod, na katerem bodo ljubljanski Slovenci zavzeli stališče napram zadnjim dogodkom na Hrvatskem, se bo vršil prihodnjo nedeljo, dne 24. t. m., v veliki dvorani tukajšnjega »Mestnega doma«.

— **Dr. Robert Bežek †.** Po daljšem bolehanju umrl je v noči od sobote na nedeljo c. kr. notar v Ljubljani, gosp. dr. Robert Bežek. Pokojnik se je rodil 14. junija 1858. leta v Postojni in je torej preminol v najlepši moški dobi. Po zvršenih gimnazijskih naukih je pokojnik vstopil v službo pri računskem oddelku dež. odbora. Ker je bil muzikalično in estetično jako izobražen ter imel posebno veselje za umetnost, zlasti za gledališče, je kmalu stal sredi umetniškega življenja v Ljubljani in si kot gledališki kritik »Slov. Naroda« in »Laibacher Zeitung« pridobil velik ugled. Slovensko gledališče je bilo tedaj še v povojih, slovenske predstave so bile redke in igrali so sami diletanje, torej ni bilo mogoče, za slovensko gledališče kaj posebnega storiti. Nemško gledališče pa je takrat cvetelo, imelo dobre igralce in raznovrsten repertoar ter tako dajalo dr. Bežku priliko, dokazati svojo kritično nadarjenost. Ko

bi bile naše kulturne, literarne in umetniške razmere boljše, bi se dr. Bežek najbrž ne bil posvetil notarijatu, nego ostal kritik in estetik. Ali razmere so bile tedaj še dosti neugodnejše kakor danes in to je pokojnika napotilo, da je opustil literarno delovanje, da je zvršil pravniške študije in si izbral notarsko karijero. Kot notar je služboval najprej v Žužemberku, potem v Zatičini oziroma Višnji gori, lansko leto pa je prišel v Ljubljano, s čimur se mu je izpolnila najsrčnejša želja. Prišel je v Ljubljano z najlepšimi načrti glede umetniške svoje delavnosti. Pri srcu sta mu bila gledališče in »Glasbena Matica« in gotovo bi bil za ta dva važna kulturna zavoda mnogo storil, da ni prinesel seboj tudi — kali bolezn. Prevzel je lansko leto gledališko in koncertno kritiko za naš list in vse, kar je spisal, je kazalo njegovo veliko nardarjenost in ljubezen za umetniško kritiko. A že tedaj je časih prišedši v redakcijo tožil, da mu misli ne teko v pero tako kakor bi rad, da mu dela pisanje kritik težave. Bolezen — diabetes — je bila pač že razjedla njegov organizem. Zadnje tedne je močno hiral, posebno odkar je blizu Šmarja na neki komisiji padel z voza in se je voz nanj zvrnil, a vzlic temu se je pripravljal, da gre kot delegat kranjskih notarjev na Dunaj. Pri ti omenjeni nezgodi si je pa najbrž nekoliko možgane pretresel, zakaj od takrat je rapidno propadal in časih niti starih znancev ni spoznal. Pokojnik je bil skromna, blaga natura, ki ni imel nobenega sovražnika, ker ni nikomur nič žalega storil. Zapustil je vdovo in troje otročičev. Bodi mu zemljica lahka in ljub spomin!

— **V fari Draga** v vasi Stari kot je podružnica sv. Frančiška. Zlat je bil čas procesij. Administrator Zabukovec pa procesije ni vodil po potih, koder je od nekaj navada, marveč vodil jo je po njivah, ki so že zasajene ter tako napravil veliko škodo in vodil jo je po gmajni kakor bi bila njegova dolžnost gade blagosloviti. Sicer pa naj Zabukovec nikar preveč ne zabavlja čez »Narode«, kajti drugače zna doživeti kako presenečenje.

— **Shod socialnih demokratov.** V soboto je bil v kazinskem salonu jako številno obiskan shod. Razpravljalo se je o novem carinskem tarifu s stališča konsumentov in ostro obsojalo ta tarif, ker se ž njim podraže živila. Razpravljalo se je nadalje o željah južnoželezniških delavcev in kar najostreje o dogodkih na Hrvaškem.

— **Na Blokah** se je vršila dne 16. maja t. l. volitev starešinstva. Županom je bil izvoljen gospod Ivan Modic, posestnik in trgovec v Novivasi šte. 16. Za svetovalce pa gg. Janez Pakiž iz Nove vasi št. 20, Janez Krže iz Velikega vrha, Stefan Kovačič pri Sv. Trojici, Karol Otoničar iz Popola in Franc Drobnič iz Nove vasi.

* **Čudni lurski romarji.** Belgijski carinski uradniki so že par tednov opazovali, kako se je čimdalje več romarjev vozilo v Lurd, a med romarji je bilo največ takih, ki so imeli debelo obvezane rane, pa tudi mnogo vodeničnih, ki so imeli take ogromne trebuhe, da so se komaj spravili v vozove. Ker pa so se isti romarji čez tedne zopet vračali in se zopet vozili na božjo pot, vstavili so uradniki vlak na belgijski meji ter vse romarje pre-

iskali. In tu se je pokazalo, da so bili to zgolj tihotapci, ki so imeli na rokah, nogah in okoli trebuha navitih najfinjših čipk, na katerih uvoz je določena visoka carina.

* **Pretepi v cerkvah.** Zadnje nedeljo so bili v Parizu in v raznih drugih francoskih mestih zopet pretepi. Uzrok je bil vedno ta, da so pridigovali duhovniki, ki bi po veljavni postavi na Francoskem ne smeli izvrševati duhovniških opravil. Ker so se ti duhovniki uprli postavi, so socialisti hoteli siloma doseči, da bi se temu konec naredilo. Najhujše je bilo v cerkvi Bellaville v Parizu. Popoldne je prišel na prižnico jezuit Oriol, ki bi na Francoskem ne smel pridigovati. Čim je začel govoriti, so se čuli klici „dosti, ven ž njim!“ Klerikalci, ki so bili pripravljeni na pretep v cerkvi, so s palicami in volovskimi žilami planili na socialiste, katerih je bilo samo kakih 30 v cerkvi. Napadalec so vodili duhovniki. Socialisti so bili seveda grozno tepeni, šest izmed njih je celo težko ranjenih. Jezuit Oriol pa je s prižnice smehljaje gledal strašni prizor. Pozneje se je zbralo na tisoče socialistov pred cerkvijo. Zdaj so se klerikalci seveda poskrili. Socialisti so hoteli kar z naskokom zavzeti cerkev, kar pa je policija zabranila. Policija je pa morala tudi duhovnike varovati. Ljudstvo bi bilo sicer duhovnike kar na cesti pobilo. Tudi v cerkvi Plaisance so bile rabuke in je bil pri ti priliki policijski prezident po glavi udarjen. V Marzilji je 5000 demonstrantov izročilo prefektu adresu, s katero se zahteva ločitev cerkve od države. Velike protiklerikalne demonstracije so bile tudi v Reimsu, v Renenu, v Toulonu itd. Torej se je boj že prenesel v cerkev. Krivi so tega edino le duhovniki, ker se nočejo pokoriti postavam.

* **Divji petelin v nahrbtniku.** Princ Eszterhazy se je napovedal na lov revirnih kneza Hohenlohe. Ker je lovsko osebje vedelo, da bo dobilo nagrado, ako bi princ ustrelil divjega petelina, poskrbeti so mu hoteli na vsak način tak plen. Toda o princu je bilo znano, da je slab lovec. Nadlovec je vsled tega naprosil nekega drvarja, mu dal eno marko in liter žganja, da je zlezal z mrtvim petelinom na neko drevo. Naročil mu je, da mora na njegov žvižg začeti kakor petelin krožiti, na strel pa vreči mrtvega petelina na tla. Drvar je splezal ponoči na drevo, petelina pa je imel v nahrbtniku. Vse je šlo, kakor dogovorjeno. Na žvižg je začel umetno brusiti, nadgozdar, ki je nabasal puško princu le s smodnikom brez patrone, je pokazal gostu, v kateri vrh naj strela. Puška je počila, petelin je utihnil ter telebnil na zemljo v — nahrbtniku. Vsi so se smejali, tudi princ, ki je pristavil, da še ni imel nikoli take lovske sreče.

* **Velika družina.** V Ogdenu živi neki Lorin Farr, ki trdi, da dolžnost dobrega državljana bodi vzrediti in odgojiti veliko rodbino. On sam ima dvajset sinov in devetnajst hčera, 210 vnukov in 66 pravnukov. Še živeči potomci njegovi brojijo do 315 duš.

* **Kakor pred 100 leti.** Pred 7 leti so Turki udrli v leto višče, kjer je bivala sloveča krasotica, žena bolgarskega častnika Grešova, ter jo s silo odvedli preko meje na Turško. Mož je bil tačas na vojaških vajah. Služabnica je bila priča ropu, ter je brž naznanila policiji, ki pa je prišla prepozno. Pozneje je sicer bolgarska vlada poizvedovala in posredovala, toda zaman. Vse je smatralo krasno goso za zgubljeno. Sedaj pa se je zvedelo, da je bila odpeljana gospa v harem nekega zelo bogatega Turka v Carigradu ki je kupil lepoticu od roparjev za 4000 mark. Za njeno bivališče je zvedela neka ruska zdravnica, ki je bila klicana k neki drugi sultanovi »ženi« v harem, ter ji je odpeljana Bolgarka povedala svojo zgodovino. Z nevarnostjo za lastno življenje je potem mlada zdravnica pomogla Bolgarki k begu ter jo spravila k ruskemu konzulu,

ki jo je dal te dni prepeljati na Bolgarsko.

* **Prebrisan deček.** Vsakdo je že slišal o velikanski cerkvi sv. Petra v Rimu. Zidati so jo jeli za papeževanja Julija II. Nekoč priskaklja k temu papežu sinek umetnika Bramante-a in mu prinese načrt k novi cerkvi sv. Petra, ki ga je naredil njegov oče. Papežu se je prijazni deček tako prikupil, da je odprl miznico in mu dejal: »Sezi tukaj noter, in kolikor denarja moreš natenkrat ven vzeti, toliko bo tvojega«. Toda deček se obotavlja in pravi: »Sveti oče, sezite raje Vi, ker imate večjo roko«.

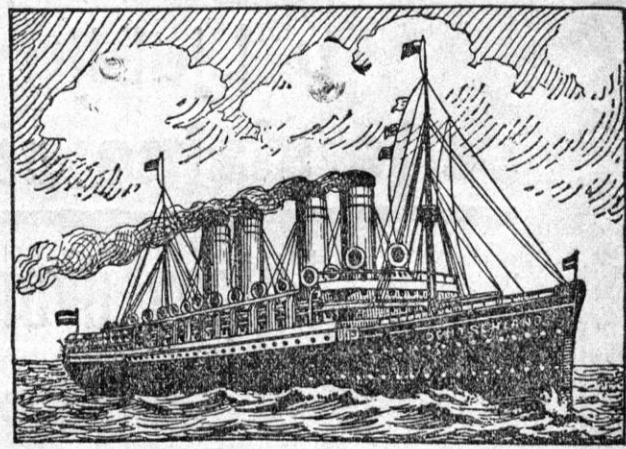
* **Plače turških ministrov.** Minister turške voine mornarice dobiva na leto 400 000 frankov, ministrski predsednik ali veliki vezir 330 000 fr., minister javnih del in pravosodstva 320 000 fr., minister notranjih zadev in naučni ter poljedelski minister po 220 000 fr., finančni minister 200 000 fr., a rudarski in gozdarski minister 150 000 fr. Potem seveda ni čudno, ako za nižje uradnike, častnike in vojaštvo zmanjka »drobiža«.

* **Nenavadna velikodušnost.** V Bresciji je umrl bivši župan dr. Francesco Boldrini, ki je zapustil celo svoje premoženje, 3 milijone lir, svojemu oskrbniku Ceniju. Svojim revnim sorodnikom ni hotel milijonar ničesar zapustiti, ker je živel ž njimi v prepiru. Dasi se ni dalo na oporoki ničesar spremeniti, obdržal si je Ceni zase le 500 000 lir, 100 000 lir je razdelil svojim revnim sorodnikom, ostalo svoto, nad 2 milijona lir pa je izročil milijonarjevim sorodnikom.

Opreznost nikoli ne škoduje! V prid našim častitim gospodinjam opozarjamo iznova na to, da je priljubljena Kathreinerjeva Kneippova sladna kava, ki se je že več kot deset let povsod obnesla za izvrstno, pristna samo v zaprtih izvornih zavojih z varstveno znamko »Župnik Kneipp«. Samo ta Kathreinerjeva Kneippova sladna kava ima vonj in okus zrnate kave; zato pa dela kot primes pijačo finejšo, prijetnejšo in prikupnejšo. Tudi če Kathreinerjevi Kneippovi sladni kavi ne dodate zrnate kave, je inredno okusna in edino primerno nadomestilo zrnati kavi. Kar se odtehtuje in prodaja odprto, je vedno zgolj oprazen ječmen ali pivovarski slad, nikoli pa ne Kathreinerjeva kava.

Največje, najhitrejše ter najvarnejše vrste velikanskih parnikov, ki vozijo v Ameriko.

Hamburg-New York le 6 dni.
Vozne karte po najnižjih cenah za vse razrede prodaja ter daje pojasnila točno in brezplačno **oblastveno potrjena agentura**
Hamburg-Ameriške linije
Ljubljana
Dunajska cesta št. 31
od južnega kolodvora takoj na desno.

Loterijske srečke.

Srno , 13. maja.	39, 24, 45, 88, 5.
Dunaj , 9. maja.	21, 84, 1, 48, 51.
Trst , 16. maja.	63, 53, 61, 76, 81.
Gradec , 9. maja.	64, 29, 72, 62, 33.
Praga , 20. maja.	31, 49, 25, 10, 70.
Lino , 16. maja.	88, 48, 5, 45, 43.

Tržne cene v Ljubljani.

	K	h		K	h
Gov. meso I. kg	1	32	pšenič. 100 kg	27	70
" " II. "	1	12	koruzna " "	21	—
" " III. "	1	4	ajdova " "	36	—
Telečje, ...	1	60	Fižol, liter . . .	—	24
Praščje m. sv. "	1	80	Grah, "	—	35
" " pr. "	1	80	Leča, "	—	25
Koštrun. meso "	1	—	Kaša, "	—	20
Maslo	2	50	Ričet, "	—	—
Surovo maslo, "	2	20	Pšenica " 100 kg	17	60
Mast praščja "	1	80	Rž	—	14
Slanina sveža "	1	80	Ječmon. " "	—	15
" " prek. "	2	—	Oves	—	15
Salo	1	40	Ajda	—	18
Jajce	—	5	Proso, bel. " "	—	18
Mleko, liter . . .	—	18	" " nav. " "	—	16
Smetana sl. lit. "	—	40	Koruza. " "	—	15
" " kisla "	—	40	Krompir " "	—	5
Med . . . . . kg	1	50	Drva, trda m ³	—	7
Piščanec	1	40	" meh. " "	—	5
Golob	—	50	Seno . . 100 kg	—	7
Raca	—	—	Slama " "	—	7
Zajec	—	—	Stelja " "	—	—

Povsod po Slovenskem

in še čez mejo razširja se od dne do dne poraba prave in najboljše

kavine primesi

v prid družbe sv. Cirila in Metoda

iz

I. jugoslov. tovarne za kavine surogate

— v Ljubljani. —

Zahtevajte jo povsod!!

Med. univ. dr.

Konstantin vitez Foedransperg

dosedaj službujoč štiri leta kot sekundarij na vseh oddelkih deželne bolnice, oziroma kot asistent na porodniškem in na oddelku za ženske bolezni

— ordinira —

v Ljubljani, Sv. Jakoba trg šte. 7

1. nadstropje

od 1/2 9. do 11. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne. (1388—1)

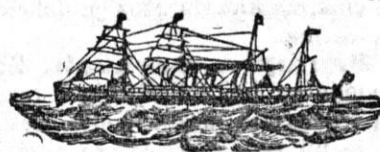
Vizitnice in kuverte s firmo
 priporoča
 'Národna tiskarna' v Ljubljani.

Zarezane strešnike
 vštirne (Strangfalzziegel) in francoske (gepreste Falzziegel)
zidarsko opeko
cement roman in portland
 glinaste peči in štedilnike
 plošče za tlak šamotne in cemetne
 kakor tudi (854-8)
 vse drugo stavbinsko blago
 ponujajo po najnižjih cenah v poljubnih množinah
F. P. Vidic & Comp., Ljubljana.

Zobozdravnik
 med. dr.
E. Bretl
 v Ljubljani (1278-3)
se je stalno preselil
 v „Filipov dvorec“
 na vogalu Špitalskih ulic
 zraven Frančiškanskega mostu.

Uhod za vodo.

Red Star Line, Antwerpen

v Ameriko.

Prve vrste parobrodi. — Naravnost brez prekladanja v New York in v Philadelphijo. — Dobra hrana. — Izborna oprava na ladiji. — Nizke vožne cene.

Pojasnila dajejo:

Red Star Line, 20, Wiedener Gürtel,
 na Dunaju ali (2073-38)

Karol Rebek, konc. agent
 v Ljubljani, Kolodvorske ulice 32.

Najnižje cene. Največji izbor.

Skrbno izdelovani

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch
 tovarna dežnikov
 Ljubljana, Mestni trg.

Zobotrebce

(klinčke)

lepo izdelane kupujeta v vsakej množini
 in plačujeta po najvišji ceni

Hitzl in Kozina

v Ljubljani, Breg šte. 20, I. nadstropje.

Samo lepo blago se vsprejema!

Stanje hranilnih vlog:

17 milijonov kron.

Rezervni zaklad:

nad 400.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

na Mestnem trgu zraven rotovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potem c. kr. poštne hranilnice. Posoja se na zemljišča po 4 $\frac{1}{4}$ % na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala. (89-5)

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje, in sicer po 4 $\frac{1}{2}$ % do 5%.

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah in plača bolje nego vsaka zunanja firma

Ludovik Businaro

v Ljubljani, Hilšarjeve ulice št. 10.

Nabiralce las opozarjam s tem uljudno na mojo firmo.

Pariz 1900:
GRAND PRIX.

Singer šivalni stroji

za domačo uporabo in vsako stroko fabrikacije.

Brezplačni pouk v vseh tehnikah modernega vezenja.

Singer Co. šivalni stroji del. dr.

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 6.

(1380-1)

Gradec, Sporgasse 36, Radetzkygasse 10. — Celovec, Burggasse 19. — Celje, Kolodvorske ulice 8. — Maribor, Gosposke ulice 24. — Leoben, Sauraugasse 79. — Hartberg, Rathaus. — Wolfsberg, Klostersgasse 30.